

OSMAN GAZİ'DEN GAZİ MUSTAFA KEMAL'E ANADOLU GAZİLERİ

“Anatolian Gazis From Osman Gazi to Gazi Mustafa Kemal”

*Selahattin DÖĞÜŞ**

ÖZET

Bu çalışmamızda amacımız, Osmanlı devletinden Türkiye Cumhuriyeti kuruluncaya kadar ki süreçte, Anadolu'da canlılığını devam ettiren gaza ruhu ve ideolojisinin tarihi seyrini anlatmak ve M. Kemal'in de bu ruha olan inancını ortaya koyarak, Milli Mücadeledeki rolünü ortaya koymaktır. Türklerin yaşadığı Horasan ve Maverâünnehir bölgelerinde, ilk zamanlar Müslüman Arap gazileri faaliyet halindeyken, Türklere İslamî değerlerle birlikte gaza düşüncesini de aşlamış oldular. Artık Arapların gaza faaliyetlerine, Müslüman olsun olmasın, Türkler de katılır olmuştu. Önceleri doyumluk kazanma amacıyla, alplik ve kahramanlık adına yaşayan bu düşünce, Türklerin Müslüman olmasıyla, kutsal bir özellik kazandı ve gazilik idealine kolay bir şekilde dönüşmüş oldu. Gaza düşüncesi, Türklerin Anadolu'yu istilasını daha da hızlandırdı. Bu ruh sayesinde Anadolu'da gazi karakterli birçok devlet kuruldu. Anadolu'ya karşı başlayan, batıda Haçlı, doğuda da Moğol kıskacı, Anadolu'da Türkler arasında gaza ideolojisinin ön plana çıkmasına sebep oldu. Artık Anadolu'da gaza düşüncesi, diğer İslam dünyasındaki cihat anlayışından bambaşka bir anlam kazandı. Tarihte Türklerin en büyük imparatorluğunu kuran Osmanlılar, kuruluşunu gaza ideolojisi üzerine bina ettiler. Osmanlı'nın yıkılışına kadar gaza ruhu, Anadolu'nun siyasi ve ekonomik hayatında hep canlı kaldı. Osmanlı devleti yıkılıp da milli bir mücadele başladığında, Anadolu'da kökleşmiş olan gaza ruhunun çok önemli rolü olmuştur. Mustafa Kemal bu yüzden TBMM'den gazi unvanını alarak Milli Mücadeleye devam etmiştir. Anadolu'nun Gazi Mustafa Kemal'e olan inanç ve güveninde, bu ruhun Anadolu'nun sinesinde kökleşmiş olmasının büyük etkisi olmuştur. Gaza konsepti, Mustafa Kemal'in de Milli Mücadele sırasında dayandığı dinamiklerden biri olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gaza, cihat, gazilik, Anadolu, Osman Gazi, Gazi Mustafa Kemal, Milli Mücadele.

* Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi (e-mail: dogusselahattin@yahoo.com)

ABSTRACT

In this paper, I aimed to search Anatolian Gazi institution and ideology, which was very vigilant during the Ottoman times to republican era, giving importance to Mustafa Kemal's policy, who respected and even used Gazi tradition during the War of Independence and thereafter. Muslim Arab pioneers, who were seen around Khorasan and Maveraünnehir regions in 10th century, introduced Gazi traditions to newly Islamized Turks and the Turks successfully practiced this ideology for the centuries from Central Asia to Anatolia and Europe. The Turkish Muslim and non-Muslims alike joined the Arabs Gazi (holy war) movements. Before the Islam Turkish warriors fought for booty to sustain their daily life under ahlık and bravery ideology pre-Islamic thought of bravery became a holy institution of gaza and jihad when Turkish converted to Islam. Crusaders and non-Muslim Mongol invasion of Anatolia strengthened the Gazi ideology among the Turks. Ottoman Empire was built on Gazi ideology and this ideology was always vivid until the end of the Empire from Anatolia to the Balkans. Mustafa Kemal who was aware of Turkish political heritage, used gazi ideology during the Turkish war of independence. He enjoyed receiving gazi title from Turkish parliament and he signed his name as Gazi Mustafa Kemal. Gazi Mustafa Kemal, can be explained as the basis of the structure of the idea of Anatolia. Two main grounds that Mustafa Kemal relied on were the Anatolian people and the spirit of jihad which was the basis of Turkish national value system.

Key words: Gazi, jihad, Osman Gazi, Gazi Mustafa Kemal, national war of independence.
